

skal blive tilfidefat. Men hvad der er notorisk, og hvad de ærede Medlemmer maa erkjende, er, at Skolelærerne ere kommunalt lønede, og at det kun er undtagelsesvis, at Skolefonden til en vis Grad tager Del i at lønne dem. Nu kaster man en Del af disse Lønninger i Form af Dyrtids-tillæg over paa Staten og siger, at det kun er midlertidigt, man gjør det, og at man ikke anerkjender Principet, men idet man gjør det midlertidigt, anerkjender man i Praxis Principet, og de Herrer maa heller ikke tro, at de saa ganske let kunne komme derfra; dette forekommer mig at være overordentlig uheldigt. Det ærede Medlem mente, at han ikke vilde være med til at angribe Kommunernes Selvforsyrelse, og netop derfor vilde han stille Staten selvstændig overfor disse Bestillingsmænd, det er os, sagde han, der skulle bestemme, hvilket Tillæg disse Embedsmænd skulle have. Det forekommer mig, at det er en uheldig Maade for Staten at stille sig paa ligeoverfor de kommunale Embedsmænd; det forekommer mig, at naar man virkelig vilde respektere Kommunen, maatte man sige: vi kunne hjælpe Kommunerne, hvor de økonomisk behøve det, men vi ønske ikke at gribe ind med Regler og andre Ting, det maa vi overlade til de kommunale Autoriteter og den Administration, der i Øvrigt staar i Spidsen derfor; at afgjøre. Jeg kan ikke se Andet, end at det er noget ganske Nyt, og at det er en Krænkelse af de funde Principer, der ellers gjøres gjældende mellem Statsformuens, Finantslovens og Kommunens Økonomi, at man paa den Maade vil gribe ind. Jeg kan altsaa paa ingen Maade være med dertil, og jeg tvivler overordentlig meget paa, at denne Vej i Virkeligheden vil vise sig at være fremkommelig. Jeg tror heller ikke, at de ærede Herrer ere saa glade ved at betrede denne Vej, og jeg antager ogsaa, det var derfor, det ærede Medlem begyndte med at erkjende, at der kunde gjøres meget væsentlige Indvendinger mod den Vej, som vi vare ved at føre an paa. Det ærede Flertal har taget baade Landet, Kjøbenhavn og Byerne med, men det er ganske vist meget tilbage for Noget, som man tidligere var inde paa, nemlig ogsaa at komme private Skoler til Hjælp. Jeg tror, man har vaakt forskjellige Forhaabninger hos private Skoler, som man maa belave sig paa at indbefomme i Fremtiden. Blandt Andet har jeg set i et Blad igaar, at private Skoler i Kjøbenhavn efter Forlydende have dannet et Udvalg af Bestyrere og Lærere, som finde det billigt, at Kultusministeriet og Kjøbenhavns kommunale Myndighed nu heretter ere de, der hjælpe paa deres Lønningsforhold, og det er ganske private Skoler, der er Tale om. (Brix: Det er længere Tid siden.) Jeg har først set det igaar, jeg veed ikke, naar Bevægelsen er kommen, men jeg mener, det er ganske betegnende, naar man nu er kommen derved imod. Vi have ganske vist paa Finantsloven Tilskud til forskjellige Skoler, men

disse gives i Reglen for at fremme Undervisningen i høiere Grad eller for at oprette Tripladser og deslige, eller ogsaa gives saadanne Tilskud paa Steder, hvor der er speciel Læng til, men der er et meget langt Spring derfra og til at hjælpe enhver privat Skole. Jeg veed meget vel, at dette ikke ligger i nærværende Forslag, og det er netop derfor, at man med nogen Grund kan sige, at man har vist Moderation, idet man ikke har gjort Alvor af det, som ved anden Behandling blev bebudet, men jeg tror alligevel, at dette Forslag i Principet betegner en saa gal Vej, at det ikke paa nogen Maade bør vedtages her i Folkethinget.

Witther: Jeg skal ikke lade mig friste af den ærede Ordfører til her for hele Publikum at gaa ind paa en Overveelse af det Kjerlighedssforhold, jeg skal staa i til forskjellige her nævnte Personer. Det er mærkeligt nok, at det ærede Medlem og jeg ikke kunne forstaa hinanden; thi det ærede Medlem, troede jeg, sluttede mig saa fast til Ministerens Forslag og til Mindretallet, men han vil nu faae at se, at altsaa det Modfatte er Tilfældet. Det er mærkeligt, hvorledes den ærede Ordfører ikke kunde tænke sig, at, dersom der var nogen Mulighed for at faae Flertallets Forslag, saa vilde det have mig med. Jeg har haft eet Hovedspøem med den Smule Virksomhed, jeg har udfoldet i denne Sag, og det var det, at skaffe en Hjælp til en stor Klasse Medborgere, der høilig trænge dertil. Jeg skal, siden man er kommen ind paa saadanne forskjellige personlige Bemærkninger lige overfor hinanden, tillade mig at gjentakke i Grindringen, hvad det egentlig er, vi her behandle. Det er ikke Rigsdagsmanden for Aarhus Amts 1ste Valgkreds, der bør være Gjenstand for Behandlingen, men det er disse Medborgeres Velfærd, som vi her have med at gjøre. Det forekommer mig, at det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) i det Mindste har glemt, hvor alvorlig en Sag det er, vi her have for, siden han lige overfor mig kunde gjøre disse Smaabemærkninger, der dog egentlig talt intetseds have hjenne, og slet ikke i mindste Maade komme Sagen ved. Der er her i Thinget ombelt en Bog fra Danmarks Landsbylærerforening, hvori der gjøres opmærksom paa, hvorledes Stillingen er for Almueskolelærerne i Danmark. De have, saa vidt jeg kan se, ikke havt ganske nye statistiske Meddelelser, men de gjøre et Udtag af det statistiske Bureaus Meddelelser, 9de Bind, med Hensyn til de i 1867 satte Reguleringsnummer for samtlige Landsbylærerembeder, og derefter var derne i Gjennemsnit 534 Rd., men naar man tager de jydsk Embeder alene, bliver den kun i Gjennemsnit 454 Rd.; i et enkelt Amt, nemlig Viborg Amt, har den endog kun været 395 Rd. Der oplyses endvidere, at det af disse Meddelelser ses, at af de daværende 2,566 Landsbylærerembe-